

Szirtes Gábor: A millenniumi Pécs

A szép kiállítású renghagyó kötet avatott tollú szerzője bemutatja, milyen volt Pécs egy évszázaddal ezelőtt a millenniumi ünnepeken és hétköznapokon. Milyen volt akkor a Dunántúl legfejlettebb s legnépesebb városa, Babits és Surányi Miklós diákévei helyszíne? Mit üzen a mának a millenniumi Pécs?

Érdekes és olvasmányos módon nyújt képet az alkotó elődökről. Hitelesen tájékoztat, történelmi eligazítást ad a jelen kor olvasóinak. A gonddal kiválasztott témakörök adják meg a mondandó igazi értékét.

Szívós kutató- és alkotómunka gyümölcse érett be, amikor a könyv oly irodalomtörténeti értékű gyöngyszemekre mutathat, hogy a gimnáziumi éveinek elején járó kisdíák Babits életre szóló irodalmi, költői indíttatást kapott a városban, amelyekre a már hírneves költő évtizedek múltán is szívesen emlékezett vissza: „*Kilenc évet (ténylegesen tizenegyet) töltöttem Pécssett, első tudatos benyomásaim, szellemi életem ébredése, egész diákkorom története odafűz.*” Babits Mihály iskolatársa, a nála egy évvel idősebb Surányi Miklós, aki a két világháború közti magyar prózairodalom jelentős képviselőjévé vált, s aki regényeiben ábrázolta iskolaévei helyszínét, hitelesen megformálva a századvégi Pécs életét és hangulatát.

Szirtes Gábor könyve kiváló módon tallóz Pécs 1896-os sajtójában, és szemléltetően ábrázolja a korabeli városábrázolásokat, fényképeket és az elsárgult postai képeslapokat. Sorra veszi, hogyan emlékeztek a nagy eseményre a templomokban, az iskolákban, a városi törvényhatóságból a költő, a tudós, a művész és a politikus, valamint a kereskedő, a vendéglős, a szabó, a harangöntő, mint élt és miként ünnepelt a hétköznapok embere.

Elkészült Kubányi Lajos festőművész millenniumi festménye is, amely a pécsi székesegyház főszentelését jeleníti meg, azt, amikor a monumentális domban I. Ferenc József Magyarország királya a szentmise előtt fogadta a szertartáson részt vett püspök-atyák hódolatát. A képen ábrázolt száz alakot a művész hiteles arcképek alapján örökítette meg.

Magyarország fennállásának ezredéves emlékére a székesegyház déli tornyára felhúzták a nemzeti zászlót, és május 10-én, vasárnap Pécs polgársága fényesen ünnepelte a millenniumot. Az ünnepi beszédek közül jellemző gondolatok:

„*A jövő évezredet is meg kell élnie a magyarnak, fönn kell tartani a házat a lélek hitével, vallásos meggyőződéssel, a jellem erejével, a kiművelt ész élével és tudományával.*” (Inczédy Dénes isk. ig.)

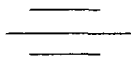
„*Isten, Király, Haza – e hármas jelszó alatt szerezte meg a nemzet ősi erényeit. Szent István az 1009-ben alapított pécsi püspökséggel, majd később, 1367-ben a tudománygyetem alapításával is az egész ország kultúrájának egyik gócpontjává érett.*” (Repich Vince isk. ig.)

A Pécsi Nemzeti Színház 3 önálló estet szentelt az ünnepnek. Vajk megkeresztelését, a Hunyady-ház diadalünnepét, majd Öfelsége megkoronázását jelentették meg.

A nemesveretű emlékkönyv sokmindent felvillant, hogy mi minden történt még a millennium évében Pécssett. A leglényegesebb dolgok azonban láthatatlanul mentek végbe: a szívekben, a fejekben s a lelkekben. Aztán valósággá válnak cselekedetekben, és átörökítődnek az utódokba. – Milliónyi szállal kötődnek a szívünkhöz nőtt tájhoz, a szülőföldhöz, a nemzethez, amelynek ősei 1100 évvel ezelőtt érkeztek hazát, államot teremteni a Kárpát-medencébe, a Duna mentén – hangsúlyozza a szerző. Ez a kötődés magyarságtudatunk, hazaszeretetünk alapja, kultúránk éltetője s életesélyeink záloga.

Surányi Miklós „Kantate” c. regénye részletével búcsúzunk a századvégi Pécestől: „Pécs zeg-zugos, lejtős, keskeny utcáin a házakban tisztos polgárok laktak. Reggel 6 órakor misére siettek az asszonyok, s aztán a városháza előtt húst, a gimnázium előtt lisztet vásároltak. Itt megbeszélték a házasságokat és a haláleseteket, az új magyar színtársulat előadásait és a franciskánusok böjti prédikációit. Itt vették számon, kinek mennyi bora termett az idén és kit kivel csal meg újabban a felesége. A gimnázium előtt méregető molnárnék s az alsópiacon vagdalkozó hentesasszonyok egytől-egyig kövérek és pirosak voltak. A piacon végigmasírozott a hadastyánok zenekara. Fehér szakállával, természetes alakjával a menet élén büszkén lépkedett a tamburmajor. A banda után inasgyerekek futottak. A diákok iskolába siettek...”

Szirtes történeti képek könyve izgalmas olvasmány, de forrásértékű munka is. Népszerűnek ígérkezik, mert sok értékes-érdekes adalékkal szolgál.

TISZTELETTELJES KÉRÉS ELŐFIZETŐINKHEZ!

Bízunk abban, hogy továbbra is töretlen támogatói, előfizetői maradnak lapunknak. Ennek reményében kérjük minden kedves Előfizetőnket, régieket és újakat, hogy a 2009. évi előfizetési díjat, amely 2000 forint, az alábbi számlára befizetni szíveskedjenek: OTP Csongrád Megyei Igazgatóság, Szeged, Módszertani Közlemények, 11735005-20003933.

Köszönjük megértésüket és támogatásukat.

A MÓDSZERTANI KÖZLEMÉNYEK KIADÓHIVATALA